

Una nova moneda per als pobres

Aquests darrers dies hem pogut llegir als diaris titulars com «Els gironins que deuen diners a l'Ajuntament podran eixugar el deute fent treballs en benefici de la comunitat», o «Els morosos de Girona podran pagar amb treballs a la comunitat». Tot aquest enrenou ha estat provocat per una ordenança que ha aprovat l'Ajuntament de Girona per la qual la gent pobra, degudament acreditada pels serveis socials i que voluntàriament ho sol·liciti, pugui compensar alguns deutes amb l'Ajuntament mitjançant determinats treballs en benefici de la comunitat, com ajudar la gent gran, el banc d'aliments, les llars d'infants o bé fent manteniment del mobiliari urbà, neteja o feines de jardineria, això sí, sense substituir cap lloc de treball i a raó de 15 €/hora d'equivalència.

Amb l'increment de la crisi es va ampliant la utilització del concepte de treballs en benefici de la comunitat —que recordem que va començar en l'àmbit penal com a mesura substitutòria de determinades condemes— a través dels serveis socials. Aquests treballs semblen cridats a convertir-se en una nova moneda per al pagament de determinats deutes o àdhuc d'ajudes

No és només una crisi

Joan Subirats, catedràtic de ciència política i investigador de l'IGOP, de la Universitat Autònoma de Barcelona, considera en un dels seus darrers treballs, «Crisi o canvi d'època? Els impactes socials», que la situació actual «no és només una crisi. Vivim en ple canvi d'època. Ens han canviat les pautes de treball i de vida. Ens comuniquem, informem i actuem des de plataformes i mitjans ben diferents als que teníem», i que aquesta situació requereix canvis profunds que situa en la democràcia del comú i de la nova ciutadania: «Entenem que aquesta nova concepció del públic com el comú, és a dir, com el que és assumpte de tots, està vinculada a una idea dinàmica de ciutadania [...] Una ciutadania que ha de deixar de ser un simple receptacle o contenidor de drets reconeguts per convertir-se en un exercici permanent de coresponsabilitat i solidaritat social sobre els problemes comuns».

socials, com ja ha fet alguna altra Administració, que obliga les persones o famílies perceptores d'una prestació per cobrir les necessitats bàsiques o urgències socials a realitzar una contraprestació, que en aquest cas s'anomena de col·laboració social. Aquesta darrera iniciativa va generar un ampli debat social i polític que arribà fins al Parlament de Catalunya.

La qüestió central de la polèmica rau en la naturalesa dels drets i dels deures. Durant l'etapa democràtica, fruit d'un procés de solidaritat social dirigit a assolir una societat més igualitària i cohesionada, s'havia anat aconseguint i consolidant el dret a determinades prestacions d'ingressos mínims i de serveis socials a favor dels ciutadans més desfavorits, però a partir de la crisi es comencen a debilitar els drets i a augmentar les condicions d'accés exigides. Aquests canvis, que afecten col·lectius molt vulnerables, com famílies sense feina amb criatures petites o persones grans o amb discapacitat en situació de dependència, compelen a reflexionar sobre la legitimitat i la proporcionalitat d'aquestes mesures. Tanmateix, això no significa que aquestes persones o famílies no tinguin deures, com tots els ciutadans, i per això han de pagar els impostos i han de complir els acords establerts per rebre les ajudes d'atenció social, però sempre s'ha de fer amb ple respecte a la seva dignitat i drets i d'acord amb les seves possibilitats i recursos.

Tanmateix, la crisi —o, més ben dit, el canvi de cicle que vivim— obligarà a repensar moltes qüestions relacionades amb els drets i els deures de ciutadania i segurament a concertar nous pactes socials per al futur. Però, de moment, caldria exigir explicacions sobre les pressions, exigències i controls de les administracions vers les persones i famílies més desvalgudes, que contrasta amb l'actitud davant el frau fiscal i la tolerància amb les entitats bancàries, a les quals no s'apressa ni reclama el retorn dels diners de les immenses ajudes rebudes, ni se'ls obliga a fer cap contraprestació en benefici de la comunitat perjudicada, que haurà de pagar les conseqüències dels seus excessos i mala gestió.